

ВІД ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

У червні 2012 р. відбувся міжнародний форум «Ріо+20: майбутнє, якого ми прагнемо», основним завданням якого було підвести підсумки 20-річних зусиль міжнародної спільноти по втіленню засад сталого розвитку у світі в цілому та на національних рівнях. На жаль, цей форум констатував, що за минулий час багато зроблено тільки на шляху розробки та затвердження низки нормативних документів у сфері раціонального природокористування та збереження довкілля. В той же час, саміт змушений був відзначити, що досягнуті в цілому результати дій по збереженню довкілля викликають стурбованість; деградація довкілля продовжується, завдання по розбудові сталого розвитку потребують суттєвого корегування. Виходячи з цього, сьома міжнародна науково-практична конференція «Проблеми природокористування, сталого розвитку та техногенної безпеки

регіонів», головну увагу приділяла наступним проблемам:

- теоретичні, гуманістичні, правові, філософські аспекти сталого розвитку;
- природно-ресурсний потенціал, його збереження, раціональне природокористування і екотехнології;
- особливості функціонування великих гео-техно-екосистем, наслідки порушення їх рівноваги;
- біорізноманіття, екомережа, заповідні території;
- екомоніторинг, еко- та техногенна безпека життєдіяльності;
- екологічна освіта;
- роль суспільства у реалізації цілей сталого розвитку.

У зв'язку з відзначенням ювілейних дат – днів народження видатних гуманістів – філософів Т. Шевченка, В. Вернадського та О. Гончара, кожен з яких у своїй творчій діяльності розглядав природу як безцінне творіння та закликав до гармонізації діяльності людини з нею – конференція присвячується їх пам'яті, що відображено у відповідних розділах збірника № 16, який видано до початку конференції.

Оскільки ідеї конференції викликали неабиякий інтерес у науковій спільноті, було прийнято рішення опублікувати після завершення її роботи ще один збірник з основними доповідями учасників. Тому присвяти до розділів збірників № 16 та № 17, а також їх обкладинки, однакові. У зв'язку з цим прийнято рішення – подальший текст свого звернення також залишити далі без значних змін.

Розглядаючи проблеми Дніпра, ми вважаємо за необхідне висловити вдячність усім, хто боровся за збереження цього великого дару Природи. Тому частина матеріалів

збірника присвячена пам'яті академіка О.В. Топачевського.

У збірниках публікуються деякі винесені на пленарне засідання доповіді, в яких ґрунтовно розглянуто теоретичні та практичні здобутки в означених напрямках. Особливу увагу приділено екостану великих геотехно-екосистем, бо вони визначають умови життєдіяльності на великих за площею та чисельністю населення територіях. Це стосується, перш за все, водозбірних площ великих річок (Дніпро, Волга та інші) і природно-кліматичних територіальних угруповань (Крим, Карпати, Полісся та інше). Наведено перший досвід створення систем комплексного екомоніторингу територій переробки уранової сировини; яскраві приклади застосування екоорієнтованих техно-логій і каскадного принципу організації виробництва, відродження екосистем. Приділено увагу впливу громадськості на прийняття рішень у сфері природо-користування та охорони довкілля.

У суспільстві немає єдиної думки про шляхи вирішення проблеми гармонійного існування Людини і Природи. З одного боку, частина суспільства під умовною назвою «мічурінці», яка представлена більшою частиною промисловців, політиків, чиновників та вчених і технократів, що їх обслуговують, прикриваючись гаслами про благо народу, реалізують у повсякденному житті відомий принцип: природа не храм, а майстерня і людина в ній господар. Друга частина суспільства, під умовною назвою «зелені», що представлена громадськістю, прогресивними промисловцями, незаангажованими вченими і філософами, добивається з перемінним успіхом реалізації принципу: природа знає краще і якщо слідувати її логіці, то ми зможемо

створити основу для багатьох соціальних змін і економічних перетворень.

І ще є одна велика частина суспільства, що займає умовно «нейтральну» позицію, тримаючись думки: якщо наші предки, не надаючи певної уваги наслідкам прийнятих рішень, помилилися, то давайте і ми, не знаючи наслідків майбутніх змін, не будемо переглядати прийняті ними раніше рішення.

Посвячення до розділів збірника наглядно характеризують протистояння цих підходів у суспільстві. Викладені в них думки належать різним людям: від основоположників марксизму–ленінізму та видатних вчених і політичних діячів до поетів та письменників. Але настав час зрозуміти, що альтернативи гармонічному існуванню Людини і Природи не існує.

Сподіваємося, що ознайомившись з публікаціями у цьому збірнику, кожний читач зможе співставити стан довкілля у різних країнах та регіонах, оцінити найбільш ефективні напрямки досліджень з подолання наслідків індустріального шляху розвитку і нехтування законами природи, сформулювати особисто для себе відповідь на питання: «Порядок денний на ХХІ століття – сталий розвиток. А що ж далі?».

На наш погляд, відповідь на це питання підказує нам художній образ, зображений на обкладинці цього збірника – *так прислухаймося ж до голосів Природи, Землі і Неба.*

**Головний редактор
чл.-кор. НАН України
А.Г. Шапар**

FROM THE EDITOR-IN-CHIEF

International forum "Rio +20 "The Future We Want," was held on June, 2012, its main task was to sum up the 20-year of international efforts to implement of sustainable development principles in the world in general and national levels.

Unfortunately, the forum resolved that lately a lot of done only for development and adoption of efficient series of regulatory documents in the field of efficient nature management and environmental preservation.

At the same time, Summit was forced to noted: achievements results for preserve environment raise concerns; environmental degradation continues, tasks of developing for sustainable development require significant adjustment.

Therefore VII International Scientific and Practical Conference "Problems for nature management, sustainable development & technogenic safety of regions" devotes the main has focused on the following problems:

- theoretical, humanistic, legal, philosophical aspects of sustainable development;
- natural resources potential, its preservation and rational nature management and technologies;
- peculiarities of functioning for large geo- techno- ecosystems, the effects of violation of their equilibrium;
- biodiversity, ecological network, conservation territory;
- environmental monitoring, environmental and technological safety of life;
- environmental education;
- role of society in achieving the goals of sustainable development.

In connection with the celebration of the anniversaries of the birth of the outstanding humanists - philosophers, T.Shevchenko V.Vernadsky, and O.Gonchar, each of them considered in their creative activities nature as a precious creation and then called for the harmonization of human activities with it.

The seventh international conference dedicated to their memory, and this is reflected in consecrations to each section of the collection № 16, as issued by the conference. The idea of the conference aroused great interest among the scientific community, so it was decided to publish another collection with keynote speeches of participants after the completion of its work. Therefore consecrations to sections of collection 16 and 17, as well as there are cover of the same. In this regard, we have decided to following text of my address to remain without significant changes.

Considering the problems of the Dnieper we decided to express a gratitude to all who fought for the preservation of this great gift of nature. Therefore, part of the collection dedicates to the memory of Academician A.Topachevskiy.

Papers published in collections contents some plenary reports, which includes

primed the theoretical and practical achievements in the aforementioned fields.

Particular attention was paid toward environmental status of a large geo- techno-ecosystems, because they determine the conditions of life at large in size and population areas.

First of all it concerns the catchment areas of large rivers (Dnieper, Volga and others) and climatic regional groups (the Crimea, the Carpathians, Polesia and others).

The first experience of creating an integrated environmental monitoring system for uranium ore processing territories, powerful examples of ecologically oriented technologies using and cascading principle of productions, the revival of ecosystems are shown.

Attention is paid to public influence on decision-making in environmental management and nature protection. There isn't consensus on how to solve the problem of harmonious coexistence of humans and nature in society.

On the one hand, in daily life part of the society under the conventional name "Michurinists", which consists mostly of industrialists, politicians, bureaucrats and scientists and technocrats that serve under a guise of slogans about the welfare of the people, realize known principle: nature isn't a temple, but a workshop, and a man is a boss in it.

The second part of society, under the conventional name "Green", that consists mostly of public, progressive industrialists, non-engaged scientists and philosophers, with varying success rich to implementation of the principles: nature knows better and if to conform to this logic, we can create the foundation for

many social changes and economic transformation.

And there is one big part of society that has take "neutral" position with the opinion: if our ancestors were mistaken, because they don't have paid particular attention to the consequences of decisions, let us and we will not review the decisions taken by them before, because we don't know effects of future changes.

Dedications to the collection sections graphically describe the confrontation of these approaches in the society.

Outlined thoughts in these collections belong to different people: from the founders of Marxism-Leninism and the outstanding scientists and politicians to poets and writers. But it is time to understand that the alternative to the harmonious existence of man and nature does not exist

We hope, after reading the publications in this collection, each reader will be able to compare the environmental conditions in various countries and regions, to assess the most effective directions of research to overcome the effects of industrial development path and disregard the laws of nature, to formulate for himself the answer to the question: Agenda 21 - Sustainable Development. And what's next?"

In our view, a picture of the cover collection "So heed the voice of Nature, Earth and Sky!" tells us the answer the question.

*Editor-in-chief,
Corresponding member of National
Academy of Sciences of Ukraine
Shapar A.G.*